

Žoliniai dekoratyvieji augalai viešųjų erdvių želdinimui

Asta Klimienė*, Roberta Dubosaitė-Lepeškevičė, Indrė Šakytė, Vaidas Juknevičius

Šiaulių universiteto Botanikos sodas

Vilniaus g. 88, LT-7628 Šiauliai. Tel. (8-41) 553934, el. paštas dir@bs.su.lt

(Gauta 2015 m. sausio mėn.; atiduota spaudai 2015 m. balandžio mėn.; prieiga internete nuo 2015 m. gegužės 04 d.)

Anotacija

Gėlynai atlieka svarbią funkciją viešose erdvėse, teigiamai veikia žmogaus sveikatą, emocijas. Straipsnyje aptariama viešųjų erdvių gėlyno sortimento parinkimas, atsižvelgiant į gėlynų tipų specifiškumą ir atitinkamas augalų savybes: lapų, žiedų, vaisių, kero dekoratyvumą, žydėjimo ir dekoratyvumo trukmę. Augalų gentys pateikiamos pagal dekoratyvumo trukmę, tinkamumą ir pritaikomumą. Išskiriami viešosiose erdvėse vyraujantys gėlynų tipai. Atlikus ankstesnių metų Šiaulių miesto švietimo įstaigose įkuriamų gėlynų analizę, nustatyta, kad dažniausiai įrengiamos klombos, gėlinės ir alpinariumai. Todėl Šiaulių miesto Rėkyvos mokyklos atveju, kurios teritorija yra kalvota, buvo įrengtas daugiaeilis gėlynas. 2014 m. daugiaeiliam gėlyne parinkta 15 skirtingų rūšių ir veislių augalų, tinkančių pagal savo biomorfologines savybes, iš kurių tik 7 buvo vidutinio pritaikomumo su siauromis pritaikymo galimybėmis, tačiau dekoratyvios ir labai dekoratyvios augalų rūšys. Lietuvos sąlygomis dekoratyviųjų daugiamečių augalų su platau ekologinio pritaikymo gėlių yra gana nedaug. Todėl viešosiose erdvėse planuojant gėlyną svarbūs ir kiti kriterijai, tokie kaip suderinamumas, gėlyno forma. Didėjant daugiamečių augalų gėlynų paklausai, būtina plėsti augalų sortimentą miestų želdynams, sukurti estetinę vertę.

Reikšminai žodžiai: *viešoji erdvė, dekoratyvūs augalai, gėlynai.*

Abstract

Flower beds play an important role in public spaces; they have a positive effect on human health and emotions. The article discusses selection of the assortment of flower bed for the public spaces, taking into account the specificity of types of flower beds and the plant characteristics: decorativeness of leaves, flowers, fruit, bunch, and duration of flowering and decorativeness. Plant genus is presented by the duration of decorativeness, relevance and applicability. Predominant types of flower beds in public spaces are determined. Analysis of flower beds established in the previous year in educational institutions of Šiauliai city showed that the most common types are flower beds, flowerpots and rockery. Therefore, in case of Rėkyva school of the city of Šiauliai the territory of which is hilly, there was installed mixborder. In 2014, 15 different species and varieties of plants suitable by their biomorphological properties were selected for mixborder, 7 of which were of medium adaptability with narrow potentiality of adaptability, however decorative and very decorative plant species. In Lithuanian conditions, the decorative perennial plants with large ecological adaptability are few. Therefore, when planning a flower bed in public spaces the other criteria such as compatibility, flower bed form are also important. In public space flower beds important other criterion such as compatibility and flower beds form. With increasing demand for perennial flower beds, it is necessary to expand the assortment of urban green areas, creating an aesthetic value.

Key words: *urban territory, decorative plants, flower beds.*

Įvadas

Želdynai yra itin svarbi žmogaus veiklos pasekmės kompensuojančioji priemonė, padedanti išsaugoti ekologinį teritorijos stabilumą. Kučinskaitė (2004) teigia, kad želdynai – tai specialioje teritorijoje žmogaus sukurti ar pritaikyti želdinių (medžių, krūmų, vejų, gėlynų) ir įrenginių (takų, aikštelių ir kitų) teritoriniai kompleksai, skirti želdinims augti ir naudoti, rekreaciniams, kultūriniais, sanitariniams-higieniniams tikslams. Želdynai drauge su įvairiais statiniais formuoja miestus, jų erdves, praturtina pastatų ir kompleksų architektūrinę kompoziciją, kuria miesto atvirąsias, žaliąsias erdves, užtikrina ekologinį stabilumą. Šiam tikslui kuriami želdynai miestuose bei jų apylinkėse, išlaikomi užstatytų ir žaliųjų zonų ekologiniai, funkciniai, estetiniai ryšiai. Viešosios žaliosios erdvės dar įvardijamos kaip žalioji infrastruktūra, galinti suteikti darnios aplinkos kūrimo sprendimus apgyvendintose teritorijose ne tik dabar bet ir ateityje. Žaliosios erdvės yra reikšmingos visuomenei. Augalams yra didelis iššūkis, jie turi atitikti keliamus tikslus – derėti aplinkoje ir būti daugiafunkciniai. Be to, jie yra auginami pagal aplinką ir visumą parinktose vietose, o ne pagal atskirai augalų rūšiai tinkamą vietą. Augalai turi didelę įtaką ne tik ekosistemai, bet ir

žmogui (Grant, 2010). Gėlynai atlieka svarbią funkciją viešose erdvėse, teigiamai veikia žmogaus sveikatą, emocijas. Gėlynas mieste – tai ne gėlynas sodyboje. Jis turi reprezentuoti tą vietą, būti akcentas, į kurį atkreipiamas visų dėmesys (Kučinskienė, 2005). Labai svarbu tinkamai parinkti augalus atsižvelgiant į gėlynų tipus ir atitinkamas augalų savybes: ilgaamžiškumą, dekoratyvumą, žydėjimo laiką, aukštį. Dažniausiai reprezentaciniuose gėlynuose auginamos dekoratyvios gėlių veislės. Nors jos turi ir neigiamų savybių – yra lepesnės, mažiau atsparios ligoms ir kenkėjams, reikalauja intensyvios priežiūros ir tręšimo, bet dėl dekoratyvių savybių plačiai auginamos miestų želdynuose. Rūšinės gėlės dažniau naudojamos naujoms veislėms sukurti, auginamos botanikos soduose bei specifiniuose gėlynuose (Varkulevičienė, Maršelienė, 2010). Daugiamečių žolinių augalų panaudojimą želdiniuose nagrinėjo Evaldas Vylius Navys (2005), Jonas Vaidelys (2005), Judita Varkulevičienė, Rita Maršelienė (2010).

Straipsnio tikslas – išanalizuoti žolinių dekoratyviųjų augalų viešųjų erdvių želdinimui parinkimo kriterijus ir asortimentą.

Tyrimų metodika

2014 m. gegužės mėn. Šiaulių m. Rėkyvos mokyklos teritorijoje buvo įvertinta situacija, remiantis vizualiu stebėjimu, matavimais ir dirvožemio analize. Po to buvo padarytas planas, atliktas augalų sortimento parinkimas. O birželio mėn. pradžioje – suformuotas daugiaeilis gėlynas. Bendras gėlyno plotas 2 m x 10 m.

Tyrimo metodai – augalai atrinkti naudojant J. Vaidelio sukurtą metodiką (Vaidelys, 2005). Įvertintas augalų dekoratyvumas pagal įvairius morfologinius dekoratyvinius požymius: lapų, žiedų, vaisių, kero dekoratyvumas, žydėjimo trukmė ir dekoratyvumo trukmė. Žymėjimas: $D_1=L+Ž+V+K+Dt<6$; $D_2=L+Ž+V+K+Dt=6-11$; $D_3=L+Ž+V+K+Dt=12-17$; $D_4=L+Ž+V+K+Dt=18-23$; $D_5=L+Ž+V+K+Dt >23$. D_1 – labai mažai dekoratyvus, D_2 – mažai dekoratyvus, D_3 – vidutiniškai dekoratyvus, D_4 – dekoratyvus, D_5 – labai dekoratyvus.

Gėlių tinkamumas gėlynams pagal jų ekologines reakcijas aplinkai diapazonas įvertintas pagal J. Vaidelio metodiką (2005). Ed_1 – siauro ekologinio pritaikymo gėlės, reikalaujančios išskirtinių vienos rūšies ekologinių faktorių, be kurių jos skursta, pvz., nebus pakankamai drėgmės;

Ed_2 – vidutinio ekologinio pritaikymo gėlės, galinčios augti 2–3 skirtingose ekologinėse aplinkose, pvz., gerai auga drėgnoje ir sausoje dirvoje, saulėtoje ir ūksmingoje vietoje; Ed_3 – plataus ekologinio pritaikymo gėlės, neblogai augančios įvairiose ekologinėse sąlygose; Ed – ekologinis diapazonas.

Gėlių pritaikymo galimybės vertintos naudojant J. Vaidelio metodiką (2005). Vertinama 5 balų sistema: Pr_1 – labai siauros pritaikymo galimybės (1–3 pritaikymo pozicijos); Pr_2 – siauros pritaikymo pozicijos (4–6 pritaikymo pozicijos); Pr_3 – plačios pritaikymo galimybės (7–9 pritaikymo pozicijos); Pr_4 – plačios pritaikymo galimybės (10–12 pritaikymo pozicijų); Pr_5 – labai plačios pritaikymo galimybės (13–15 pritaikymo pozicijų); Pr – pritaikymo galimybės.

Remtasi ilgamečiais augalų stebėjimais Šiaulių universiteto Botanikos sode bei Donato Misiūno, Jono Vaidelio, (2008) sukurta Lietuvos želdynų dekoratyviųjų žolinių augalų sortimento duomenų baze flores.lt. Introdukuotų ir Lietuvoje augančių dekoratyviųjų augalų pavadinimai straipsnyje pateikti remiantis Jankevičienės (1998) žodynu, Gudžinsko (1999) leidiniu, VLLK šaltiniu, Šiaulių universiteto Botanikos sodo sąvadu (2014).

Tyrimų rezultatai

Gėlynuose skirtingi augalai auga nevienodai. Vieni greitai plinta ir pradeda stelbti šalia esančius. Svarbus yra ir augalų ilgaamžiškumas, jeigu nepersodiname po dvejų metų, jie ima skursti ir nykti (1 lentelė). Tokie augalai nėra tinkami viešųjų erdvių daugiamečiams gėlynams.

1 lentelė. Augalų genčių dekoratyvumo trukmė, tinkamumas ir pritaikomumas
Table 1. Duration of decorativity, suitability and adaptability of plant genera

Gentis	Dekoratyvumo trukmė	Tinkamumas	Pritaikomumas	
Šilokai (<i>Sedum</i> L.)	Toje pačioje vietoje gali augti 3–4 metus	Ed ₁	Pr ₃	
Uolaskėlės (<i>Saxifraga</i> L.)		Ed ₂	Pr ₃	
Vaistučiai (<i>Arabis</i> L.)		Ed ₁	Pr ₂	
Astrai (<i>Aster</i> L.)	Toje pačioje vietoje gali augti 4–5 metus	Ed ₂	Pr ₄	
Baltagalvės (<i>Leucanthemum</i> Mill.)		Ed ₂	Pr ₃	
Baltašaknės (<i>Polygonatum</i> Mill.)		Ed ₁	Pr ₂	
Ežiuolės (<i>Echinacea</i> Moench)		Ed ₁	Pr ₄	
Laumenės (<i>Doronicum</i> L.)		Ed ₁	Pr ₄	
Monardos (<i>Monarda</i> L.)		Ed ₁	Pr ₄	
Nakvišos (<i>Oenothera</i> L.)		Ed ₂	Pr ₃	
Našlaitės (<i>Viola</i> L.)		Ed ₃	Pr ₄	
Plautės (<i>Pulmonaria</i> L.)		Ed ₂	Pr ₃	
Auskarėliai* (<i>Dicentra</i> Bernh.)		Ed ₁	Pr ₃	
Šalavijas (<i>Salvia</i>)		Ed ₂	Pr ₂	
Šilingės (<i>Lysimachia</i> L.)		Ed ₁	Pr ₂	
Vilkpupė (<i>Hylotelephium</i> L.)		Ed ₁	Pr ₂	
Anafalis (<i>Anaphalis</i> DC.)		Toje pačioje vietoje gali augti 5–6 metus	Ed ₂	Pr ₂
Aubretė (<i>Aubrieta</i> Adans)	Ed ₂		Pr ₂	
Blakėžudės (<i>Cimicifuga</i> Wernisch.)	Ed ₂		Pr ₂	
Burbuliai (<i>Trollius</i> L.)	Ed ₂		Pr ₂	
Bajorės* (<i>Centaurea</i> L.)	Ed ₁		Pr ₂	
Brunera (<i>Brunnera</i> Steven)	Ed ₂		Pr ₂	
<i>Helictotrichon</i> Besser	Ed ₂		Pr ₂	
<i>Imperata</i> Cirillo	Ed ₂		Pr ₂	
Katpėdė (<i>Antennaria</i>)	Ed ₁		Pr ₂	
Kurpelės (<i>Aconitum</i> L.)	Ed ₁		Pr ₃	
Palemonai (<i>Polemonium</i> L.)	Ed ₁		Pr ₂	
Saulainės (<i>Helenium</i> L.)	Ed ₁		Pr ₄	
Raktažolės (<i>Primula</i> L.)	Ed ₂		Pr ₃	
Viksva (<i>Carex</i> L.)	Ed ₂		Pr ₄	
Fliokasai* (<i>Phlox</i> L.)	Toje pačioje vietoje gali augti 6–8 metus		Ed ₁	Pr ₄
Astilbės (<i>Astilbe</i> D. Don.)			Ed ₂	Pr ₄
Veronika (<i>Veronica</i> L.)			Ed ₂	Pr ₄
Gvazdikai (<i>Dianthus</i> L.)	Toje pačioje vietoje gali augti 8–10 metų		Ed ₁	Pr ₃
Melsvės (<i>Hosta</i> Tratt.)		Ed ₁	Pr ₃	
Viendienės (<i>Hemerocallis</i> L.)	Toje pačioje vietoje gali augti 10 metų	Ed ₁	Pr ₂	
Eleborai (<i>Helleborus</i> L.)		Ed ₁	Pr ₃	
Vilkdalgiai* (<i>Iris</i> L.)		Ed ₂	Pr ₁	
Inkarvilėjos (<i>Incarvillea</i> Mill.)		Ed ₁	Pr ₂	
Lubiniai (<i>Lupinus</i> L.)		Ed ₁	Pr ₃	
Pentiniai (<i>Delphinium</i> L.)		Ed ₁	Pr ₂	
Šilagėlės (<i>Pulsatilla</i> Mill.)		Ed ₂	Pr ₃	
Gubojos (<i>Gypsophila</i> L.)		Ed ₁	Pr ₃	
Arunkai (<i>Aruncus</i> L.)		Toje pačioje vietoje gali augti 15 metų	Ed ₁	Pr ₂
Bergenijos (<i>Bergenia</i> Moench)			Ed ₁	Pr ₃
Bijūnai (<i>Paeonia</i> L.)	Ed ₂		Pr ₂	
Juodžolės (<i>Actaea</i> L.)	Ed ₁		Pr ₂	
Maklėjos (<i>Macleaya</i> R. Br.)	Ed ₂		Pr ₂	
Rodžersijos (<i>Rodgersia</i> A.Gray)	Ed ₂		Pr ₂	

Pastaba: * – ilgaamžiškumas būdingas ne visoms šios genties rūšims

Note: * – characterized by longevity, not all species of this genus

Kaip matyti iš 1 lentelės, Lietuvos sąlygomis dekoratyviųjų daugiamečių augalų su plataus ekologinio pritaikymo gėlių yra gana nedaug. Todėl labai svarbus jų suderinamumas ir gėlyno forma.

Gėlynai gali būti laisvos formos ir geometriniai. Viešose erdvėse dažniausiai daromi griežtų formų gėlynai, naudojami gėlinės. Viešosiose erdvėse pasitaiko šių tipų gėlynų: alpinariumų, apvadų, parterių, klombų, rabačių, daugiamečių gėlynų (miksborderių), gėlinių. Alpinariumuose kalniniai augalai sodinami laisvos formos grupėmis tarp akmenų. Geriausiai tinka kiliminės arba smulkios svogūninės gėlės, žemi, lėtai augantys žoliniai augalai, spygliuočiai ir lapuočiai. Apvadai gali būti įrengiami vejos ar gėlyno pakraštyje, nerekomenduojama jų daryti labai ilgų. Gėlių apvado aukštis negali būti didesnis už jo plotį. Apvado plotis 0,3 m. Sodinti reikėtų žemas arba vidutinės, 1–2 rūšių gėles. Gali būti gvazdikinių serenčių apvadas, žaliųjų rūtų, vilnotųjų notrų, raktažolių. Klombos daromos paradinėse vietose, parkuose, takų susikirtimuose, visur, kur yra taisyklingas išplanavimas, išilgai takų gazonuose. Klombos daromos nuo 1 iki 2 metrų pločio, apskritos, ovalios, elipsės, kvadratinės, rombinės, daugiakampės, stačiakampės ar figūrinės formos, dažniausiai pakilių reljefų gėlynai, įrengti aukščiau takų ar gazonų lygio. Sodinamos ilgo dekoratyvumo, beveik vienodo aukščio gėlės. Jų centras būna aukštesnis už kraštus. Rabatėse aukštesni augalai gali sudaryti akcentus, tai ilga siaura lysvė, apsodinta dekoratyviniais augalais, pagal sienas, takelius. Rabatės plotis 0,5–1 m. Daugiamečiuose gėlynuose gėlės sodinamos, kad žydėtų visą vegetacijos laikotarpį. Tinkamiausios yra daugiamečių gėlės. Gėlynų forma gali būti įvairi, pritaikyta prie gyvatvorių, kelių, medžių bei krūmų grupių. Gėlės sodinamos dvejopai: vienoje plokštumoje – visos gėlės vienodo aukščio; laiptais – kaip priekyje sodinamos žemesnės, o toliau vis aukštesnės gėlės. Gėlinės tinkamos aikštelėms, terasoms, vidaus kiemeliams, stogams puošti. Gėlinės daromos nuolatinės iš betono, kilnojamos. Gėlėms auginti reikia ne mažiau nei 30 cm žemės sluoksnio, nedideliems krūmams – 50 cm žemės sluoksnio. Kompozicija sudaroma grupuojant vazas ir parenkant gėlių sortimentą. Į gėlines sodinti tinka vienmetes ir dvimetes gėles.

R. Šulskienė (2010) pastebi, kad Šiaulių miesto švietimo įstaigose dažniausiai įkuriamos klombos, gėlinės ir alpinariumai.

Atlikus Šiaulių Rėkyvos mokyklos vietovės analizę, nustatyta, kad mokyklos reljefas yra kalvotas, gėlyno vieta yra šalia tako, pietrytinėje pusėje, parterinėje vietoje šalia įėjimo. Buvo suformuotas daugiamečių gėlynas netoli šlaito, todėl įkurta atraminė sienelė iš dolomito (1 pav.).

1 pav. Rėkyvos mokyklos miksborderio sienelė
Fig. 1. Rėkyva school miksborder wall

Šalia sienelės, apačioje, komponuojami dekoratyvūs krūmai ir medžiai. Parenkant augalus šiam gėlynui įvertintas augalų dekoratyvumas, žydėjimo laikas, aukštis, ilgaamžiškumas. Įrengiant šio tipo gėlyną, parinkta 15 augalų rūšių ir veislių (2 lentelė). Augalai parinkti racionaliai, ribojant neišvermingus žiemoms ir nepakančius urbanizuotai aplinkai. Atsisakoma tipinių rūšių ir veislių. Gėlės sodintos, kad žydėtų nuo ankstyvo pavasario iki vėlyvo rudens, parinktos panašaus aukščio ir sodinamos grupelėmis, kad sudarytų atitinkamas spalvų dėmes.

2 lentelė. Augalų rūšys ir veislės įsodintos Rėkyvos mokyklos miksborderyje Šiauliuose
Table 2. Plant species and varieties planted in Rėkyva school miksborder of Siauliai

Eil. Nr.	Botaninis augalo pavadinimas	Augalo lietuviškas pavadinimas	Dekoratyvumas
1.	<i>Anaphalis triplinervis</i> (Sim.) C.B. Clarke	Trigyslis anafalis (šlamainis)	D ₄
2.	<i>Antennaria alpina</i> (L.) Gaertn	Alpinė katpėdė	D ₃
3.	<i>Astilbe japonica</i> (Morr. Et Decaisne) A. Gray 'Bronzelaub'	Japoninė astilbė 'Bronzelaub'	D ₅
4.	<i>Aubrieta x cultorum</i> Bergmans 'Argenteovariegata'	Darželinė aubretė 'Argenteovariegata'	D ₄
5.	<i>Brunnera macrophylla</i> (Adams) Johnston 'Jack Frost'	Stambialapė brunera 'Jack Frost'	D ₅
6.	<i>Carex umbrosa</i> Host 'The Beatles'	Paunksminė viksva 'The Beatles'	D ₅
7.	<i>Helictotrichon sempervirens</i> (Vill.) Pilger		D ₅
8.	<i>Hylotelephium maximum</i> (L.) Holub 'Matrona'	Didžioji vilkpupe 'Matrona'	D ₅
9.	<i>Hylotelephium maximum</i> (L.) Holub 'Herbstfreude'	Didžioji vilkpupe 'Herbstfreude'	D ₅
10.	<i>Imperata cilindrica</i> (L.) Raeusch. 'Red Baron'	Ritininė imperata 'Red Baron'	D ₅
11.	<i>Juniperus virginiana</i> L. 'Grey Owl'	Virininis kadagys 'Grey Owl'	D ₄
12.	<i>Potentilla fruticosa</i> L.	Krūminė sidabražolė	D ₅
13.	<i>Pulsatilla vulgaris</i> Mill.	Paprastoji šilagėlė	D ₄
14.	<i>Salvija officinalis</i> L.	Vaistinis šalavijas	D ₄
15.	<i>Veronika incana</i> L.	Pilkoji veronika	D ₅

Parinktos septynios vidutinio pritaikomumo su siauromis pritaikymo galimybėmis, tačiau dekoratyvios ir labai dekoratyvios, augalų rūšys; dvi vidutinio pritaikomumo su plačiomis pritaikymo galimybėmis labai dekoratyvios augalų rūšys; dvi labai siauro pritaikomumo su siauromis pritaikymo galimybėmis labai dekoratyvios ir vidutinio dekoratyvumo augalų rūšys.

Išvados

1. Atlikus ankstesnių metų Šiaulių miesto švietimo įstaigose įkuriamų gėlynų analizę, nustatyta, kad dažniausiai įrengiamos klombos, gėlinės ir alpinariumai. Todėl Rėkyvos mokyklos atveju, kurios teritorija yra kalvota, buvo įrengtas daugiaeilis gėlynas.
2. Šiaulių Rėkyvos mokykloje įkurtame daugiaeiliame gėlyne parinkta 15 skirtingų rūšių ir veislių augalų, tinkančių pagal savo biomorfologines savybes, iš kurių tik 7 buvo vidutinio pritaikomumo su siauromis pritaikymo galimybėmis, tačiau dekoratyvios ir labai dekoratyvios augalų rūšys ir nei viena plataus ekologinio pritaikymo.
3. Atliekant tyrimą nustatyta, kad Lietuvos sąlygomis dekoratyviųjų daugiamečių augalų su plačiu ekologiniu pritaikymu yra gana nedaug. Todėl viešosiose erdvėse planuojant gėlyną svarbūs ir kiti kriterijai, tokie kaip suderinamumas ir gėlyno forma.
4. Augant daugiamečių augalų gėlynų paklausai, būtina plėsti augalų sortimentą miestų želdynams, kurie sukuria ir estetinę vertę.

Literatūra

1. Grant L. *Multi-Functional Urban Green Infrastructure*. A CIWEM Briefing Report, 2010.
2. Gudžinskas Z. *Lietuvos induočiai augalai*. Vilnius, 1999.
3. Jankevičienė R. (sudarytoja). *Botanikos vardų žodynas*. Vilnius, 1998.
4. Klimienė A., Vainorienė R., Dubosaitė-Lepeškevičė R., Grišaitė A., Juknevičius V. *Botanikos sodo augalų sąvadas*. VŠĮ Šiaulių universiteto leidykla, 2014.
5. Kučinskienė J. *Klaipėdos miesto želdyno sistemos įvertinimas*. Klaipėda, 2004.
6. Kučinskienė J. Gėlynai – miesto aplinkos optimizavimo elementas. *Dekoratyviųjų ir sodo augalų sortimento, technologijų ir aplinkos optimizavimas. Respublikinė mokslinė praktinė konferencija. Straipsnių rinkinys*. Mastaičiai, 2005. P. 36–37.
7. Navys E. V. Gatvėms ir bendruomeniniams kiemams želdinti rekomenduojamų sodmenų asortimentas ir kokybė. *Dekoratyviųjų ir sodo augalų sortimento, technologijų ir aplinkos optimizavimas. Respublikinė mokslinė praktinė konferencija. Straipsnių rinkinys*. Mastaičiai, 2005. P. 72–74.
8. Šulskienė R. Šiaulių miesto švietimo įstaigų želdynai. *Miesto želdynų formavimas. Mokslo darbai*, 1(7). Klaipėda, 2010. P. 178–182.
9. Vaidelys J. *Dekoratyviųjų žolinių augalų fenologinių stebėjimų, biometrinių matavimų ir asortimento sudarymo metodika*. Mastaičiai, 2005.
10. Varkulevičienė J., Maršilienė R. Rūšinių lelijų panaudojimas želdiniuose. *Miesto želdynų formavimas. Mokslo darbai*, 1(7). Klaipėda, 2010. P. 208–213.
11. Lietuvos želdynų dekoratyviųjų žolinių augalų sortimentas. 2014 [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <http://flores.lt/> (žiūrėta 2014-12-28).
12. Valstybinė lietuvių kalbos komisija. 2015 [interaktyvus]. Prieiga per internetą: <http://www.vlkk.lt/> (žiūrėta 2015-01-06)

Herbaceous Decorative Plants for Public Spaces

(Received in January, 2015; Accepted in April, 2015; Available Online from 4th of May, 2015)

Summary

Flower beds play an important role in public spaces; they have a positive effect on human health and emotions. Decorative flower species and varieties mostly grow in representative flower beds. Although they have some negative qualities – they are pampered, less resistant to disease and pests, require intensive care and fertilization, but widely grown for their decorative features in urban green areas. The plants have a big challenge; they must have conformity aims – fit in environment and be multifunctional. It is very important to choose the plants cleverly, having in mind flower bed type and special plant qualities such as listed: decorativeness of leaves, flowers, fruit, bunch, duration of flowering and decorativeness. Plants genus are presented by the duration of decorativeness, relevance and applicability. Therefore, in case of Rėkyva school of the city of Šiauliai the territory of which is hilly, there was installed mixborder. In 2014, 15 different species and varieties of plants suitable by their biomorphological properties were selected for mixborder, 7 of which were of medium adaptability with narrow potentiality of adaptability, however decorative and very decorative plant species. In Lithuanian conditions, the decorative perennial plants with large ecological adaptability are few. Therefore, when planning a flower bed in public spaces the other criteria such as compatibility, flower bed form are also important. In public space flower beds important other criterion such as compatibility and flower beds form. With increasing demand for perennial flower beds, it is necessary to expand the assortment of urban green areas, creating an aesthetic value.